

Säkerhetsskydd

RIKTLINJE

Typ av styrdokument	Riktlinje
Beslutsinstans	Kommunstyrelsen
Diarienummer	KS 2024/113
Giltighetstid	Fr.o.m. 2024-04-01 och tills vidare
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och förvaltningar i kommunen
Fastställd	2024-03-13
Ersätter	Finns ingen tidigare version av dokumentet
Dokumentansvarig	Säkerhetssamordnare
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Vid behov

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Syfte.....	2
1.2. Vem omfattas av riktlinjen	2
1.3. Koppling till lagstiftning och andra styrdokument	2
2. Ansvar och organisation.....	2
2.1. Kommunstyrelsen	2
2.2. Säkerhetsskyddschef	2
2.3. Förvaltningschef/VD kommunala bolag	3
2.4. Tystnadsplikt	3
3. Säkerhetsskydd.....	3
3.1. Säkerhetsskyddsanalys.....	3
3.2. Säkerhetsbedömning och säkerhetsskyddad upphandling	4
3.3. Informationssäkerhet.....	5
3.4. Fysisk säkerhet	6
3.5. Personalsäkerhet	6
4. Incidenthantering.....	7

1. Inledning

1.1. Syfte

Riktlinjen syftar till att skapa en gemensam inriktning och tydliggöra de krav och ansvar som gäller för Falköpings säkerhetsskydd.

Med säkerhetsskydd avses i förebyggande åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet. Enligt 1 kap 2§ säkerhetsskyddslagen definieras säkerhetsskydd som:

1. Skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
2. Med Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avses uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.

1.2. Vem omfattas av riktlinjen

Dessa riktlinjer är styrande för hanteringen av säkerhetsskyddsfrågor i samtliga nämnder, kommunalförbund och bolag i Falköpings kommun. Varje nämnd och bolag ska inom ramen för riktlinjerna ansvara för arbetet inom sitt verksamhetsområde och själva utreda sina verksamheter om de hanterar säkerhetsskydd

1.3. Koppling till lagstiftning och andra styrdokument

Styrdokumentet på kommunövergripande nivå består av *Riktlinje för säkerhetsskydd* med tillhörande rutiner.

Styrande vid framtagande av riktlinjerna var säkerhetsskyddslag (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:955), Polismyndighetens författningssamling (2022:1) samt offentlighets- och sekretesslag (2009:400).

2. Ansvar och organisation

2.1. Kommunstyrelsen

Det yttersta ansvaret för att säkerhetsskyddslagen följs i Falköpings kommun åvilar kommunstyrelsen enligt 5 § punkten 6 i kommunstyrelsens reglemente.

2.2. Säkerhetsskyddschef

Kommunstyrelsen har utsett förvaltningschefen på samhällsskyddsförvaltningen till säkerhetsskyddschef.

Om en säkerhetsskyddschef inte har utsetts ska de beslut och uppgifter som ankommer på säkerhetsskyddschefen istället fattas och utföras av kommundirektören.

Säkerhetsskyddschefen ska leda och samordna säkerhetsskyddet. Säkerhetschefen utövar, under kommunstyrelsen, kontroll över att säkerhetsskyddet finns, är tillräckligt och fungerar. Säkerhetsskyddschefen ska vidare samordna skyddet samt säkerställa att berörd personal ges erforderlig utbildning.

Säkerhetsskyddschefen är direkt underställd kommundirektör och rapporterar till densamma. Säkerhetsskyddschefen kan inte delegera sitt ansvar för ovan frågor.

2.3. Förvaltningschef/VD kommunala bolag

Förvaltningschef/VD för kommunala bolag har ansvaret att verksamheten i respektive förvaltning eller kommunala bolag bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen.

2.4. Tystnadsplikt

För säkerhetskänliga verksamheter som bedrivs i offentlig regi gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I säkerhetsskyddslagen finns särskilda bestämmelser om tystnadsplikten hos enskilda verksamhetsutövare. Personal som grund av sin anställning eller på annat sätt har deltagit eller deltar i säkerhetskänlig verksamhet och fått del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, eller fått del av uppgifter rörande säkerhetsprövning får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

3. Säkerhetsskydd

3.1. Säkerhetsskyddsanalys

I säkerhetsskyddsanalysen ska säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och de delar av verksamheten som är skyddsvärda med hänsyn till Sveriges säkerhet identifieras, även hot och sårbarheter som finns kopplade till identifierade verksamheter och uppgifter.

Av säkerhetsskyddsanalysen ska även framgå en förteckning över de befattningar inom verksamheter som ska inplaceras i säkerhetsklass och genomgå en säkerhetsprövning.

Då säkerhetsskyddsanalysen normalt innehåller uppgifter om svagheter i säkerhetsskyddet omfattas i regel uppgifterna av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Säkerhetsskyddsanalys genomförs enligt särskild anvisning.

3.1.1. Ansvarsfördelning säkerhetsskyddsanalys

Kommundirektör fastställer kommunens säkerhetsskyddsanalys.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att det i kommunen genomförs och finns en aktuell dokumenterad och fastställd säkerhetsskyddsanalys.

Det praktiska arbetet med säkerhetsskyddsanalysen utförs av förvaltningarna tillsammans med kommunens säkerhetssamordnare.

3.1.2. Säkerhetsskyddsplan

Efter att en säkerhetsskyddsanalys är fastställd ska verksamheten upprätta en säkerhetsskyddsplan i samverkan med säkerhetsskyddschefen. Planen ska utifrån säkerhetsskyddsanalysen tydliggöra vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas. Det ska framgå när åtgärderna ska vidtas och vilka som ansvarar för åtgärderna. Åtgärder som är nödvändiga ska vidtas så snabbt som möjligt.

3.1.2.1. Ansvarsfördelning säkerhetsskyddsplan

Säkerhetsskyddsplanen fastställs av säkerhetsskyddschefen.

3.1.3. Åtgärdsplan

Till säkerhetsskyddsanalysen hör en åtgärdsplan för löpande kontroll och uppföljning. Åtgärdsplanen ska:

- Utvärdera om vidtagna säkerhetsskyddsåtgärder ger avsedd effekt
- Identifiera brister och sårbarheter i säkerhetsskyddet, och
- I övrigt kontrollera och följa upp att regelverket för säkerhetsskyddet följs.

3.2. Säkerhetsskyddsbedömning och säkerhetsskyddad upphandling

Om kommunen avser överlåta någon del av den säkerhetskänsliga verksamheten eller egendom som har betydelse för Sveriges säkerhet eller ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd, ska den göra en särskild säkerhetsbedömning, lämplighetsprövning och samråd.

Säkerhetsbedömning sker enligt särskild anvisning.

3.2.1. Säkerhetsskyddad upphandling

Enligt säkerhetsskyddslagstiftningen ska kommunen innan en upphandling, ingång av avtal eller inledande av samverkan pröva om denna ska omfattas av säkerhetsskyddsavtal. Bedömningen baseras på om aktören kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter av säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller annan verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Bedöms aktören få tillgång till sådana uppgifter eller verksamheter ska en Säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsavtal upprättas med leverantör och/eller underleverantör. Säkerhetsskyddsavtalet ska upprättas innan aktören får tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.

Säkerhetsskyddad upphandling sker enligt särskild anvisning.

3.3. Informationssäkerhet

För att ta del av säkerhetskänsliga uppgifter som har betydelse för totalförsvaret eller för Sveriges säkerhet måste en person vara säkerhetsklassad (se avsnitt 3.5). Med uppgift avses all information oavsett i vilken form eller hur den behandlas, till exempel fysiskt på papper, muntligt eller elektroniskt lagrad.

I informationssäkerheten innefattas administrativ säkerhet vilket innebär att kommunen ska ha rutiner som följs beträffande sekretessbelagda uppgifter som har betydelse för Sveriges säkerhet, för att garantera att god säkerhet tryggas vid handläggning.

Kommunen ska även ha rutiner och vidta skyddsåtgärder för att upptäcka, försvåra och hantera skadlig påverkan på informationssystemen, samt vidta skyddsåtgärder mot obehörig avlyssning, åtkomst och nyttjande på informationssystem som ska användas i säkerhetskänslig verksamhet.

Hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar sker enligt särskild anvisning.

Kommunens arbete med informationssäkerhet beskrivs mer ingående i Falköpings kommuns policy och riktlinje för informationssäkerhet.

3.3.1. Säkerhetsskyddsklassificering

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska enligt 2 kap 5§ säkerhetsskyddslagen delas in i säkerhetsskyddsklasser utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges säkerhet. Indelningen ska göras enligt följande:

1. *Kvalificerat hemlig* vid en synnerligen allvarlig skada
2. *Hemlig* vid en allvarlig skada
3. *Konfidentiell* vid en inte obetydlig skada, eller
4. *Begränsat hemlig* vid endast ringa skada

En säkerhetsskyddsklassificerad handling ska förses med anteckning om den säkerhetsskyddsklass som uppgifterna i handlingen har. Det är uppgifterna med högsta säkerhetsskyddsklass i handlingen som ska avgöra vilken anteckning som handlingen ska ha.

3.3.2. IT-säkerhet

Säkerhetsskyddet ska tillgodoses i och kring de IT-system som utvecklas och används inom kommunens verksamheter. Kommunen ska därför i en säkerhetsskyddsbedömning (se avsnitt 3.2) ta ställning till vilka säkerhetskrav som är motiverade och se till att säkerhetsskyddet utformas enligt de kraven, innan ett informationssystem med betydelse för säkerhetskänslig verksamhet tas i drift.

3.3.2.1. Ansvarsfördelning IT-säkerhet

Informationssystem som ska användas i säkerhetskänslig verksamhet ska godkännas av säkerhetskylldschefen innan det tas i drift. Godkännandet ska dokumenteras.

3.4. Fysisk säkerhet

Fysisk säkerhet innebär att hindra obehöriga att få tillgång till olika områden, till exempel platser eller anläggningar där det finns säkerhetskylldsklassificerade uppgifter eller där det bedrivs säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som har betydelse för Sveriges säkerhet. Fysisk säkerhet ska även förebygga skadlig inverkan på sådana områden, byggnader, anläggningar eller objekt.

I kommunen ska finnas funktioner för att upptäcka, försvåra och hantera obehörigt tillträde och skadlig inverkan utifrån ett identifierat säkerhetskylldskylldbehov.

Den fysiska säkerheten kan till exempel regleras på följande sätt:

- Koder och nycklar för olika förvaringsutrymmen och platser.
- Byggnadstekniska åtgärder kan vara att en byggnad har delats in i olika sektioner. Det kan också vara uppsatta lås, stängsel och larm samt kameraövervakning.
- Inre och yttre bevakning innebär rutiner och åtgärder för att kontrollera att ingen obehörig finns kvar i byggnaden eller i närområdet.
- Passerkontroll, passerkort med tillhörande personliga koder eller vakter som kontrollerar och registrerar in- och utpasserande.

3.5. Personalsäkerhet

Enligt 3 kap 1§ säkerhetskylldskylldlagen ska den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet säkerhetsprövas och säkerhetsklassas. Säkerhetsprövning ska dock enligt 3 kap 10§ säkerhetskylldskylldlagen ske endast om behov av säkerhetskylldskylld inte kan tillgodoses på annat sätt.

Säkerhetsprövning ska göras i samband med beslut om anställning eller innan annat deltagande i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas. Prövningen innebär dock inte automatiskt att de befattningar dessa personer kan inneha ska vara säkerhetsklassade.

Säkerhetsprövningen ska följas upp under den tid som deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten pågår. I säkerhetsprövningen ingår att utreda lojalitet, pålitlighet och sårbarheter genom en grundutredning, registerkontroll och särskild personutredning.

Säkerhetsprövning sker enligt särskild anvisning.

3.5.1. Utbildning och tillsyn

Det viktigaste med ett effektivt säkerhetsskyddsarbete är att personalen får information och utbildning i säkerhetsskydd relevant för deras arbetsuppgifter och ansvar, innan personalen får åtkomst till den säkerhetskänsliga verksamheten. Syftet är att personalen ska göra bättre bedömningar av skyddsåtgärder mot olika slags hot. Utbildning ska även ges regelbundet i den omfattning som behövs.

3.5.1.1. Utbildningskrav

Säkerhetsskyddschefen och biträdande säkerhetsskyddschef ska genomgå adekvat utbildning för funktionen säkerhetsskyddschef.

Personal som ska hantera säkerhetsskyddsklassificerad information ska genomgå utbildning enligt gällande *Rutin för säkerhetsprövning och säkerhetsklassning*. Personalen ska också känna till Falköpings kommuns *Riktlinje för säkerhetsskyddsfrågor*.

4. Incidenthantering

Om det förekommer misstanke om eller konstaterat fall av oegentligheter eller missbruk som berör säkerhetsskyddet ska det anmälas omgående till närmast behörig chef eller säkerhetsskyddschef. Med oegentligheter menas avsiktliga/medvetna fel i handläggningen eller vid åtgärder.

Säkerhetsskyddschefen och säkerhetssamordnare utreder incidenten och vidtar lämpliga åtgärder. Om det av utredningen framgår att det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift, eller annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet, har röjts ska detta skyndsamt anmälas till Säkerhetspolisen.

Om det inträffat en IT-incident som påverkar säkerheten i system som berör säkerhetskänslig verksamhet och det finns skäl att anta att en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift har otillåtet röjts, eller om det finns misstanke om annan allvarlig säkerhetshotande verksamhet, ska kommunen skyndsamt anmäla detta till säkerhetspolisen.

Incidenthantering sker enligt särskild anvisning.